

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravljanje: KRŠKO.

Naslov za dopise: »Naprej«, Krško.
Ček rač. št. 11.959.

NAPREJ

Stane mesečno 20 Din, začasno 10 D.
za inozemstvo 30 Din, začasno 15 D.
(dokler ne začne zopet redno izhajati.)

Oglasi: prostor 1x87 mm 1 Din.
Mali oglasi: vsaka beseda 50 p, najmanj 5D.

Dopise frankirajte in podpisujte,
sicer se ne priobčijo. Rokopisi se
ne vračajo.

Reklamacije za list so pošt. proste.

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

Strokovno gibanje.

Delavstvo ljublj. tobačne tovarne prosimo, naj nam v bodočnosti ne pošilja več dopisov, ki jih je poslalo tudi kapitalističnemu tisku. Če je že tako nezavedno, da ne pozna laži in demagogije pri tistih, ki se izdajajo za delavske prijatelje, pa vendar ne sme biti tako zarukano, da bi mislilo o „Slov. Narodu“, da je branitelj delavskih koristi. Seveda, „Narodu“ pride taka delavska nerodnost prav, posebno zdaj, ko se je pomladil v Žerjavovem denarju, toda kaj si naj mislimo o Savezu monopolnih delavcev? Sicer pa upajmo, da se je ta kričeča nerodnost zgodila brez vednosti podružničnega odbora, prav tako, kakor tudi „Narod“ ne ve, da dela s svojo notico reklamo za razredno organizacijo.

Ljubljansko tobačno delavstvo in „Slovenec“. „Slovenec“ z dne 7. jan. zopet poroča o junaškem činu, ki sta ga izvršila dva tigra iz SLS. Interventirala sta v monopolni upravi glede povišanja plač tob. delavstvu. Tam so jima povedali, da je cela zadeva že urejena in sicer tako, da se povišajo plače za 6 Din dnevno. Torej to, kar delavstvo že zdavnaj ve, kajti naš „Savez monopolnih delavcev“ v Belgradu je vložil spomenico za povišanje dne 4. junija 1923, potem je nešteto krat urgiral, kakor je tudi ljubljanska podružnica storila vse potrebne korake, da doseže povišanje plač. Sedaj, ko je zadeva že urejena, pa pride klerikalna demagogija, kakor je to že njena navada, in se našemi s pavovim perjem in pravi: Glejte kako sem lepa! Mi poslanci SLS smo tisti, ki smo vam izposlovali boljše plačo. — Hinavci ste bili in tudi ostanete! Da je to res, vam dokazemo: V času, ko je socialistično delavstvo zahtevalo na Dunaju vsakoletni dopust, ste nahujskali svoje pobožno delavstvo, da je protestiralo proti temu: „Glejte jih, rdečkarji hočejo biti že pijontarji!“ Med tem so pa pridno peli po oddelkih „Bog ohrani itd.“. Ko pa ste videli, da bomo dobili vsakoletni dopust, ste zajahali konjička in kričali: Živijo! Mi smo tisti, ki smo vam to izposlovali. Isto je bilo, ko je šlo za prosti sobotni popoldan. V Ljubljani ste sklicali protestni shod proti prostemu sobotnemu popoldnevju. Edini mož je bil, ki je to razumel, namreč pokojni dr. Krek. Ta vam je na shodu pokazal s prstom na čelo in rekel: „Kaj pa mislite?“ Ko smo torej mi in ne vi to dosegli in ste dobili z Dunaja brzobjavko, da imamo že prosti sobotni popoldan dovoljen, je vaš tajnik tekel ponoči iz Ljubljane v Rožno dolino, k bivšemu predsedniku in mu rekel: „Rdečkarji so dosegli prosti sobotni popoldan in mi moramo jutri takoj v tovarni razglasiti, da smo to dosegli mi“. Lopovi ste bili in ostanete. Vaše delavstvo je pa zopet prepevalo: „Bog ohrani!“ Tako je tudi sedaj. V finančnem odboru v Belgradu sedijo trije tigri, brez zob sicer, ali niti enemu ni prišlo na um, da bi se oglasil v prid tobačnemu delavstvu. Pač pa je poslanec Vesenjaki predlagal podražitev tobaka in drugega nič. Ali si upate, hinavci, sedaj ljudstvu lagati, da ste vi dosegli to povišanje? Ubogo delavstvo, ki vam še kaj veruje. Delavci in delavke tob. tovarne, oklenite se Saveza monopolnih delavcev, ki dela v korist delavstva in ne v korist klerikalne demagogije. Za enkrat končamo, vidimo se pa še. — Tobčno delavstvo.

40.000 slovenskih rudarjev se povrne na spomlad z Westfalskega domov. Vlada je dala za njih prevoz 200.000 Din podpore, namestiti jih pa menijo po bosanskih rudnikih. Trpini, ki se vračajo po dolgih letih garanja tujemu kapitalizmu v domovino, bodo čudno gledali, ko bodo spoznali, da se tukaj tudi ne cedita med in mleko, da bodo od tujega in domačega kapitala prav tako odvisni kakor v širnem svetu in da se bodo morali za svoje pravice še bolj trdo boriti nego tam. Prav kmalu se bo izkazalo, da jim gre naša buržoazija sedaj samo zato nekoliko na roko, da si jih pozneje uklene v svoj jarem. Svet ni za proletarce nikjer boljši, ne v tujini ne v domovini, dokler vladajo nud njim ljudje z le-nimi rokami in izkoriščevalnimi nagoni.

Šesta mednarodna konferenca dela se bo vršila 16. januarja t. l. v Ženevi. Bavila se bo predvsem z enakopravnostjo nezgodnega zavarovanja domačih delavcev in inostranskih delavcev v vseh državah, z nočnim delom v pekarnah ter z brezposelnostjo.

Ali nam je še kaj več treba?

Kako prav nam pride, da smo načelo javnosti že precej dolgo gonili in da imamo že zdaj prav lepe tiskane dokaze o kamele-onih, ki izpreminjajo svojo barvo. Zdaj tudi lahko razumemo, zakaj so kričali proti „Napreju“, da piše preučeno in da spadajo taki članki in revijo, ne pa v dnevni tisk — ker hočejo, da dnevni tisk že takoj jutri zapade v pozabljenje in da se nihče ne spomni, kako je bilo včeraj.

Naši slovenski Otoni Bauerji (sami se v svoji ponižnosti primerjajo s tem avstrijskim voditeljem!) bodo še večkrat čutili nemile posledice tega, da „Naprej“ v zadnjih letih ni hotel biti več cunjia, ki danes prekliče, kar je včeraj trdil, da pa jutri potem zopet izjavlja, da ni preklical, ampak da je imel predvčerajšnjim prav. Posebno je neprijetno, če kak železničar z ljudskošolsko izobrazbo tako lepo v šolo vzame kakega jurista in mu dokaže, da univerza ni dovolj visoka šola za abc socializma. In v tem neprijetnem položaju je prisiljen g. jurist povedati, da smatra tudi on javno računovodstvo za temeljni kamen socialistične uredbe in da bi se dalo govoriti tudi o progresivnem obdavčenju („Socialist“ 9. jan. pod „Abc socializma“).

Le tako naprej! Ničesar drugega nam ni treba, samo da vsi priznajo naša načela. Da se bodo morali potem po teh načelih tudi ravnati, za to bodo poskrbeli čitatelji sami. Še klerikalci naj začno tako priznavati načelo javnosti in progresivnega davka, pa gremo lahko v skupno „enotno fronto“ — samo nekaj si bomo izprosili: pravilnik bo gospodar, ne pa papež ali kak jurist ali njegov podrepnik, „ki se je že česa naučil“.

Radi bi, da bi vsi naši čitatelji čitali tudi „Socialista“. Vse organizacije bi se naj naročile nanj, kajti le včasih lahko kaj ponatisnemo iz njega. V zadnji šte. z 9. jan. je n. pr. zelo imeniten uvodnik, zato ga tu ponatiskujemo, da vidite, kako plešejo ti gospodje po jajcih. Idejo našo zagovarjajo in priporočajo, tiste pa, ki to idejo izvršujejo, imenujejo frazarje. Seveda, marsikak nezavednež bo čudno gledal: mi pa ne pišemo za tiste, ki ne znajo do pet šteti. Zavedni bodo pa razumeli, zakaj pravimo, da se tolčejo Korunovci po zobeh, kadar objavljajo članke, kakor je tale:

NE HODIMO S POTI SPOZNANJA!

[Ponatis iz Korunovega „Socialista“.]

Po dolgotrajnih osebnih borbah in prerekanjih se je pričel minulo leto jako lepo konsolidirati proletarski pokret v Sloveniji. Proletariat sam je spoznal, da metode boja minulih let samo razkrajajo, spoznal je, da je socialistično prepričanje in proletarska razredna zavest vendar le nekaj več kakor pa osebe in umazani osebni boji. Socialistični proletariat se danes posmehuje vsem tistim navidezem, ki mislijo, da socialistični pokret pada in raste z osebami. To je velik napredek v socialističnem pokretu pri nas!

Nikakor se pa naš proletariat ne more ustaviti ob tem spoznanju. Organizatorično in kulturno delo mora tisti proletariat, ki je prišel do tega spoznanja ter se združil na podlagi tega prepričanja, vršiti, to je, iti na aktivno delo in širiti svoje spoznanje v vseh onih vrstah delavnega naroda, ki še tava v temi komunističnih in Bernotovih fraz ali celo v taborih meščanskih strank, ki danes sploh ni-

majo razen trivialne in razkrajajoče „politike“, ki po svoji naravi posurovlja zdravi instinkt naroda.

Kdor se zanima za časopisje naših nasprotnikov, ta je že davno prišel do prepričanja, da to velja za vse naše nasprotnike.

Pri vsem tem pa socialistični proletariat ne sme nikdar pozabiti, da je njegov pokret razredni, to je, da zastopa interese delovnega razreda, ki ne more imeti z nobeno meščansko stranko nič skupnega. Socialistična stranka mora biti formirana četa socialistov, v kateri odloča socialistično prepričanje, socialistična načela in interesi socialističnega pokreta. Temu pokretu morajo absolutno služiti vsi pripadniki socialistične stranke, zlasti pa tudi funkcionarji, ki opravljajo v organizacijah, bodisi političnih, strokovnih ali gospodarskih, važna zaupniška mesta. Vrhovna vodilna akcijska in vodilna korporacija mora biti, ako hočemo govoriti o zdravem socialističnem pokretu, vendarle socialistična razredna politična organizacija.

Resnica je, da so socialistične organizacije danes ločene: preveč so ločene. Toda, ako hočemo imeti krepak pokret, ako hočemo pokret res dvigniti, potem je pod vsakim pogojem treba vpostaviti pokret na podlagi skupnega dela vseh socialističnih organizacij. V naših organizacijah ne sme biti absolutistov, ki bi odklanjali sodelovanje; v naših organizacijah treba sporazumnega sodelovanja, medsebojnega podpiranja s stališča enotno organiziranega socialističnega pokreta in absolutne discipline v organizacijskih vprašanjih kakor tudi v delovnih programih organizacij.

V minulemu letu je naš socialistični pokret znatno napredoval. To je vesel pojav. V tem letu pa, ki smo ga te dni nastopili, razvijmo svoje sile v tej smeri. Dela je za vse dovelj, ki hočejo služiti disciplini in cilju.

Ako izvršimo v tem letu samo to važno delo, poleg razširjanja socialističnega prepričanja, se bomo ob koncu leta lahko z veseljem in ponosom ozirali na izvršeno delo ter obenem občudovali porast našega pokreta.

In sila našega pokreta bo konsolidirana in velika.

Razno.

Čekovni račun št. 13.321 je že zopet prost — ta revolucija je bila torej zelo kratka.

Žerjavovec g. Ant. Kristan hoče na vsak način dokazati, da je na Slovenskem še dovolj nezavednega delavstva in da se zopet lahko z njim igra, kakor se je igral prej. Šel je loviti kalinov v Mežiško dolino, šel je na Jesenice, in tudi v Ljubljani je bral nekaj delavstva ter mu razlagal svoje načrte za rešitev proletariata.

Ko so naši sodrugi po prevratu zahtevali, naj začne Konsumno društvo za Slovenijo z lastno produkcijo, se je boril na vse mogoče načine proti temu, enako kakor njegov podravnatelj Uratnik. Zdaj pa, ko se je naša stranka definitivno konsolidirala in se pripravila, da ustanovi na svojem kongresu moderno pravo zadrugo, ki bo že po svojem ustroju morala za vselej ostati last tistih, ki delajo, ne pa tistih, ki imajo denar, zdaj se je ustrašil, da bi lahko izgubil vodstvo Konsumnega društva za Slovenijo. Posebno nevarna se mu zdi ideja lastne produkcije, ki jo je naša stranka spravila od besed do dejanja.

Zato se je obrnil do vseh svojih nekdanjih znancev in skuša z njimi ustanoviti novo zadrugo pod imenom „Produkcija“, da polovi tu in tam še kakšnega nezavednega, ki odobrava stremljenje naše stranke po modernem razmahu socialističnega združništva, ki pa misli, da bo pri Kristanu boljše, zato, ker je Kristan ženialna glava, naša stranka pa nima nikjer nikogar, ki bi bil ženialen. Seveda bodo taki nezavedneži drago plačali svoje zaupanje napram posamezniku in nezaupanje napram organizaciji. Zgodilo se bo enako, kakor se je z Blasnikovo in Ljudsko tiskarno: ženialni ljudje si bodo pomagali, delavci se bodo pa pod nosom obrisali. Pa kar 1000 Din hoče imeti od vsakega, najmanj 20 Din na teden, drugače se nič ne meni, pač — če hočeš plačevati 2 leti, plačuješ lahko tudi po 10 Din vsak teden... In ker je slišal, da daje „Sloga“ 10% obresti, bo njegova „Produkcija“ tu-

di toliko dajala — v Konsumu pa tega ne mara, ker bi bilo preveč očitno, da se boji konkurence, če bi zdaj zvišal obrestno mero; mi smo dovolj pisali o tem, kako grdo je delavcem plačevati trikrat manj obresti nego bankam (onim po 7%, tem po 21% in še več!), pa se je načelstvo vedno otreslo tega, ker mu ni za delavstvo, ampak samo za denar.

Poročevalec o ljubljanskem sestanku nam je obljubil daljše poročilo. Za zdaj samo še to, kako da se je Kristan pri tej priliki izjavil o Zadrugi banki: „Zadruga banka je delavska in ostane delavska! Ko bom videl, da je delavstvo sposobno voditi jo, jo bom izročil delavstvu.“ Delavec je pri tej izjavi vprašal (žal, da ne na glas!): „Če je delavska, čemu jo potem šele izročati delavstvu?“ Dokaz, kako zna delavstvo že misliti.

Da je lastna produkcija potrebna, za to bo dobil Kristan lahko podpisov na tisoče. Drugo vprašanje pa je, koliko bo dobil dinarskih tisočakov na svoje tajne račune.

In tem ljudem se je delavstvo dalo voditi za nos! „Radniške novine“ (št. 2.) objavljajo senzacionalna razkritja o velikih poverljivostih, ki sta jih izvršila znana komunistična prvaka Ilija Milkić in Sima Marković. Ta dva gospoda sta prejela iz Rusije milijone, da organizirata revolucijo in res sta jo „organizirala“. Za prejeti denar (v dobri dolarski valuti) sta kupila par revolverjev, nekaj bomb in najela plačane agente za razdiranje prometnih sredstev v „odločilnem trenutku“. Ostalo pa je izginilo neznano kam, deloma sta pobasala v svoj žep (Milkić si je hotel s sovjetskimi denarjem — 300.000 Din! — kupiti v Beogradu hišo, za Simo Markovića je dognano, da si je n. pr. obdržal vsoto 200.000 Din). Podkupa sta tudi elemente, da obdržita v komunistični stranki večino za nadaljne korupcioniranje. Mnogo podrobnosti prihaja na dan iz nekega pisma, ki ga je pisal Kosta Novaković, eden vodilnih komunistov, Radeku v Moskvo. V tem pismu protestira proti nečednostim v jugoslovanskem kom. vodstvu in zahteva, naj se možakarja napodita iz gibanja. Kosta Novaković je bil že preje enkrat za neke tajne komunistične seje na Dunaju razkrinkal to zadevo, izvrševalni odbor komunistične internacionale je bil tudi že zahteval naj se Milkić in Marković odstranita in povrneti denar, toda vse to ni imelo nič uspeha, ker sta si znala s podkupljenimi elementi obdržati vodstvo. Mnogo dokazov za njih poslovanje prihaja na dan iz raznih tajnih zapisnikov in prepisov korespondence. Ki jih ima sedaj beograjsko policijsko ministrstvo v rokah. Kosta Novaković je zaradi teh razkritij nastopil z nestvarnimi polemikami proti „Radniškim novinam“ in trdi med drugim, da tistega pisma Radeku nikoli pisal ni. Ta njegov nastop pa ne bo držal. Upravičeno so mu „R. n.“ odvrnile, da korupcijo v lastni stranki sedaj zato tajijo, ker ima interes na tem, da se stranka ohrani javne sramote in ker je komunistično vrhovno načelo to, da povzdiguje taktiko laži in zavijanja do čednosti. Če Kosta Novaković pisma ni pisal, naj toži razkrinkovske in predvsem policijsko ministrstvo, so mu dale „R. n.“ pod nos. Novaković seveda ne bo tožil, poznamo do kosti take sisteme, ki delujejo s tajnostjo. Tem nikoli ne kaže javno nastopati v lastnih zadevah, ker se morajo bati, da pride še več grdobij na luč. Znana je n. pr. taktika našega konsumskega voditeljstva, ki smo mu mi že mnogo reči očitali, na katere nam je zapretilo s tožbo, a tožbe dozdaj še vedno ni bilo nobene. Da bo slika še popolnejša, moramo omeniti, da stoje ti konsumarski krogi pod protektoratom in v zelo ozkih zvezah z ljudmi, ki izdajajo „Radniške novine“ in to samo zaradi „zedinjenja“, seveda! Tako nam prinaša vsak dan kak nov dokaz, da socializem tajnega delovanja in par oseb, ki se nanj „razumejo“, nič ne velja. Parasiti si delajo milijone in dosegaajo najvišje časti, tudi ministri postajajo v zvezah z buržoazijo, delavstvo pa gleda z žalostjo na svoje razbite organizacije, na svojo pokopano moč, zapada apatiji in bedi, pa se briše pod nosom. Potem, ko nikomur več ne verjame in stopi v ozadije, pa so koritarji seveda najbolj zadovoljni. Saj si ničesar bolj ne žele, kakor da se umaknejo oni, ki so jim nudili hrbe za splezanje v višino, in da jim puste v miru uživati plodove svojih „trudov za odrešenje delavskega razreda“! Delavci, ne bodite vendar neumni! Ali vam ni voditeljskega koristolovstva že dovolj in ali boste večno trpeli, da vas propale eksistence v organizacijah brez reda in javnosti s par frazami oderejo do kože?

Volitve v oblastne skupščine meni vlada razpisati v februarju. Zanimivo je, da se v Beogradu za to stvar sedaj precej zanimajo, dočim so doslej nad njo spali. Še bolj je zanimiva motivacija, s katero utemeljujejo vladni člani svoje zanimanje. Pravijo namreč, da je treba volitve že zato pospešiti, ker se bo potem velik del parlamentarnega kreganja decentraliziral, to se pravi: doslej ste se kregali ponajveč v Beogradu, odslej se pa kavšajte bolj doma v oblastnih skupščinah. Torej misli buržoazija vedno in v prvi vrsti le na pretepe in ne na stvarno delo. No, mi smo tudi tega mnenja, da bodo nove skupščine bolj torišča za pesti in grla nego za drugo, če bo proletarsko ljudstvo pošiljalo vanje demagoge in buržuje namesto svojih proletarskih zastopnikov. Buržoazija nima interesa do stvarnega parlamentarnega dela za ljudstvo, ker so v zmedah dobički lažje mogoči. Zato se tudi najrajši krega.

Za nas je važno, da se začnemo že sedaj pri-

pravljati na volitve. Ta mesec morajo županstva vseh občin kakor vsakega januarja v smislu tozadevnega zakona popravljati volilne imenike, vpisovati tiste, ki imajo volilno pravico, a niso vpisani, in izbrisati one, ki volilne pravice nimajo, ali ki so umrli. Pri tem ima vsak volilec pravico opozoriti županstvo na nedostatke. To je celo naša dolžnost, če pomislimo, da nam bo pozneje v reklamacijski dobi prihranjenega obilo truda, če se pripravljamo že sedaj. Posebnih legitimacij in reklamacij sedaj ni treba, zadostuje nekolikovana vloga na županstvo ali ustna intervencija. Opozarjamo pa še enkrat, da je čas za to predhodno popravilo volilnih imenikov samo še dva tedna, do konca januarja. Naše organizacije, zapupniki, člani, somišljeniki naj se torej takoj prepričajo, če so v volilnem imeniku vpisani, naj poskrbe, da se vpišejo tudi drugi naši somišljeniki in da se izbrišejo oni, ki so po krivem vpisani. Sicer nam pa vse delo nič ne bo pomagalo, če ne pričnejo sodrugi veliko bolj živahno delovati za razširjanje našega tiska, organizacij, za tiskovni sklad, za diskusije, shode in pogovore od osebe do osebe. Naša stranka plačanih agitatorjev ne vzdržuje, vsak človek je dolžan sam priti potom premišljevanja do nje, a istotako je vsak član, ki je v njej, dolžan, da propagira njena načela v svoji okolici. Torej, sodrugi, delajte!

Spor radi Reisnerjevega mandata, ki bi ga morali mladi demokrati izročiti dr. Ravniharju, se je že ublažil. Starini so izjavili, da so pripravljeni plačati, mladini pa so voljni inkasirati — kako pa ne; saj jim je samo za to šlo! „Slovenski narod“ ugotavlja z očitnim veseljem, da je zadeva menda že razčiščena in da so se nasprotniki slovenske buržujske naprednosti prezgodaj veselili te nečedne afere. Menimo, da je „Narod“ v zmoti. Sedaj, ko imamo pozitivne dokaze, da so se stari pa mladi kavšali zgolj radi mošenj, moramo biti nasprotniki še enkrat tako veseli. Stranke, ki na tako sramoten način razgaljajo bistva svojih „programov“, take stranke ne morejo biti vendar nobenemu nasprotniku škodljive. Izginile bodo že iz ozira do javne morale in veliko lažji bo potem boj za poštenost in načela. Zanimivo, da so se v zadnjem trenutku mladini in starini še enkrat prav srdito spoprijeli. Starini so v neki banki položili za mandat 45.000 D, „Jutro“ jih je zato strahovito napadlo, češ, da jim ponujajo Ravniharjevci — preveč in da jih torej podkupujejo. „Jutro“ je hotelo iz cele zadeve še na koncu kovati nečeden kapital, češ: mi smo pošteti. Denar bodo seveda vzeli in če jim bo Ravnihar še enkrat loliko dal, tem rajši.

Slovenski samostojneži so se združili s srbskimi zemljoradniki v eno stranko. Ti srbski zemljoradniki stoje v Beogradu v opoziciji. V Ljubljani pa so samostojneži združeni z vladnimi radikali v eno godljo „naprednega“ bloka! To je politika! Menda nalašč preračunana za možgane slovenskega ljudstva.

Tretja konferenca Male antante je končana. Poročila omenjajo, da so se gospodje državniki prav dobro priučili „kolu“. Nad tem so pozabili predelati program, ki so si ga za to konferenco postavili. Razen tistega seveda, kar so se dogovarjali za zeleno mizo, kamor javnost ne more in za kar bomo zvedli šele tedaj, ko nas bo teplo.

Z Italijo smo prišli do sporazuma. Ta sporazum ni seveda nič novega, ker so ga gospodje med seboj sklenili že pred letom. Reka je izgubljena. Zato pa prodirajo v javnost vesti, da se je Italija obvezala nuditi nam svojo vojaško pomoč v slučaju, da nas napade „neka tretja država“. Take znorelosti si izmišljujejo diplomati, da potolažijo javnost nad kakim svojim grehom. Včasih so bili diplomati vsaj duhoviti in so bili torej kolikor toliko potrebni, ker so služili ljudem v zahvalo. Ampak nad pajaci, ki se danes imenujejo diplomati, se človek resnično ne more iz srca smejati.

Slovitega slavonskega roparja Čarugo so te dni ujeli. Možakar je že ves mesec živel v Vinkovcih kot eleganten „liferant“ in mirno nadaljeval s kopico pajdašev iz „zelenega kadra“ svojo pravo obrt. Pri tem se je v okolici prav moško ženil. Orožništvo pa ni do zadnjega trenutka, ko mu ga je naključje izročilo v roke, nič videlo, nič slišalo. Znamenje, da policija pri nas še zdavna ni tako dobro urejena kakor n. pr. — razbojništvo.

Strankino vodstvo laških maksimalistov je izključilo poslanca Mingrina, ki so mu prišli na sled, da je veržil s saharinom in kokainom!

Dunajski krematorij objavlja statistiko svojega delovanja v preteklem letu. Iz nje je razvidno, da se je obrat od meseca do meseca večal. n. pr. so v januarju sežgali 31 trupel, v decembru pa že 89. Vsega skupaj so upepelili 835 mrtvecev, med temi največ katolikov, namreč 481. To je še posebno značilno, ker je katoliška cerkev izrekla sežiganju mrtličev prekletstvo in so se avstrijski klerikali na vso moč trudili, da podjetje uničijo. Pa kar je zdravega in naprednega, se uničiti ne da, na skalo je sezidano in ga ne zmorejo peklena vrata. V tem slučaju so peklena vrata tista, skozi katera koraka katolicizem, da poneumni ljudstvo in zadrži razvoj. In to so cerkvena vrata.

Socialistična občinska večina na Dunaju se je odločila, da zgradi letos nebotičnik s štiri in dvajsetimi nadstropji. Visok bo čez 70 m.

Zadeva s tajnimi fondi iz češkoslovaške špi-ritne centrale, o kateri smo svojčas poročali, se

začenja bistriri. Dokazano je, da je nje vodja Prašek nagradil narodne socialce z več milijoni. Mož, ki je obenem senatni predsednik, bo moral najbrže odstopiti, če se bo pa škoda nad ljudskim imetjem povrnila, je še veliko vprašanje. Buržoazija si je vedno v tem edina, da ne pusti nikogar izmed svojih članov pokoriti se za kako korupcijo, če jo kdo zaloti. Socialnim demokratom so tudi očitali, da so se dali podkupiti. Kako stoji zadeva glede njih, še ni znano. Dejstvo pa je, da imajo oni glavno zaslugu, da ni stvar zaspala, kakor jo je bilo volja.

Finančni položaj Nemčije se boljša v isti meri kakor se slabša francoski. Trgovinska bilanca je postala aktivna. Železniški tarifi so se znižali. — Zato so pa politične razmere v Nemčiji še vedno tako napete, kakor so bile. V teh dneh je prišlo do ponovnih krvavih dogodkov v Palaciji. V Speyru so neznani mladi ljudje vdrli zvečer v neki hotel, kjer so se nahajali voditelji separatističnega gibanja. Brez posebnih komplimentov so začeli nanje streljati. Jet oseb je bilo na mestu ubitih, med njimi znani Heinz Orbis. Atentatorji so streljali tudi zunaj hotela na osebe, ki so jim slučajno prišle na pot. Javnost je nad nesmiselno morijo, ki so jo izvršili po vsej priliki na možganih bolni ljudje, zelo ogorčena. Razširja se vest, da so bili morilci sami iz separatističnih vrst in da so svoje dejanje izvršili iz osebne maščevalnosti. Separatisti pa so izrabili ta dogodek za provokacijo njim nasprotnega prebivalstva, pri čemer je bilo ubitih še nekaj ljudi.

Od ponesrečenega zrakoplova „Dixmuide-na“ so našli še nove kose, obenem je pripeljal neki parnik v Marseille vrečo pisem za družinske člane ponesrečenca, ki so jih ti oddali v Afriki, ko so bili še živi in zdravi. Pariški „Matin“ objavlja pismo zrakoplovnega komandanta, predno se je podal na polet, in iz tega pisma je razvidno, da je bil zrakoplov težko pokvarjen. Komandant prorokuje v njem, da se bo polet končal v morju, kakor se je tudi zgodilo. Zanimive so norosti, ki si jih izmišljujejo odgovorni faktorji, da skrijejo svojo krivdo pred javnostjo. Sedaj so pogruntali, da je zrakoplov zadela strela in ga vžgala. To razširjajo kot uradno resnico in morda so tudi res tepci, ki ji verjamejo.

Angleška podmornica „L 24“ je pri Portlandu zadela ob križarko „Resolution“ in se potopila. Štiri-deset ljudi, vse moštvo, je izgubljenih.

Road Amundsen, sloviti raziskovalec zemeljskega severa, je dospel v Berlin in je tam nekemu poročevalcu „Berliner Tageblatta“ povedal, da meni letošnjega maja ali junija na vsak način poleteti z letalom na severni tečaj. Sedaj mu cel stab tehnikov pripravlja ekspedicijo po njegovih prejšnjih izkušnjah.

Mnogoženstvo menijo na Turškem odpraviti Angorski skupščini predložiti spomladi tak zakon. Če bi se mož oženil še z drugo žensko, ima prva pravico, da zahteva ločitev. To je za Turka nekaj nezaslišanega. Ti največji fanatiki svoje vere se palagama oproščajo njenih spon. Še par let, pa bomo lahko z mirom trdili, da je rimska vera in nobena druga tista, ki se najbolj oklepa starih zabitoosti. Danes dajejo Turki ženskam že več pravic nego katoliški duhovni.

Veliki ameriški trgovinski parnik „Conejos“, ki je hotel te dni iz Carigrada doseči Odeso, je moral pred snežnim viharjem bežati v Trapecunt. Tam pa je zadel v svetilnik, nakar se je v par minutah potopil. Čez 300 ljudi je utonilo.

Nesramen kapitalistični teror na Japonskem Te dni so poročali o ponovnih atentatih na odlične japonske osebnosti. Atentatorji so večinoma Korejci, torej ljudje iz dežele, ki jim je japonski imperalizem ukradel samostojnost, da jih lahko po mili volji izkorišča. Korejska, ki je bila nekoč cvetoča država z visoko duševno kulturo, nima danes po zaslugi japonskega dobičkarstva niti toliko kruha, da bi prehranjevala svoje sinove. Na tisoče se jih mora vsako leto izseliti s trebuhom za kruhom. Ni potem nič čudnega, da tvorijo ti ljudje jedro organiziranega proletarskega gibanja v japonskem cesarstvu. To pa izkoriščevalcem spet ni všeč in zato napenajo vse strune, da bi jih napravili za žive stroje, ki bi prostega mišljenja ne bili zmožni. S kakšnimi živinskimi sredstvi upa japonski velekapital doseči svoj namen, o tem poroča spomenica, ki jo je te dni izdala bratska angleška Neodvisna delavska stranka. Iz te spomenice samo par primerov: 2. septembra lanskega leta je obdolžila japonska policija korejske delavce, da so izvršili več umorov, da so plenili in zastrupljali vodnjake. Na temelju te nedokazane obtožbe je nezavedna bagaža poklala 180 korejskih ljudi. Da izvaja reakcija istotak teror tudi nad zavednim delavstvom japonske narodnosti, je razumljivo. Začetkom oktobra so pod raznimi pretekami aretirali 24 socialističnih voditeljev. Da bi jih napravili še manj škodljive, so jih v ječi obtožili, da so zrevolucionirali 770 drugih jetnikov in prepevali prevratne pesmi. Teh 24 voditeljev je soldateska nato poklala! — Najgusnejši dogodki so se odigrali tekom potresne katastrofe in sedaj po njej. Plačano špiceljstvo in častništvo je izrabilo katastrofo v ta namen, da je šlo nemoteno na lov za pristaši strokovnih, socialističnih in anarhističnih organizacij. V času, ko bi bilo treba pomagati z vsemi sredstvi, da si ljudstvo opomore od grozne nesreče, sta se bavila policija in vojaštvo s tem, da na hiter način odstranita vse elemente, ki

kapitalističnim hijenam niso po volji. Reakcija je uprizarjala in še uprizarja pravcate pogone proti tem elementom pod pretvezo, da izvršujejo tatvine in umore. Dokazano je, da so policijo samo mnogo-krat zalotili pri zločinih, katere je hotela potem naprtiti na rame zavednega delavstva! Koliko tisoč žrtev, zlasti Korejcev, je plačalo premišljene vladne zločine s svojim življenjem, to se ne bo dalo nikoli natančno ugotoviti. Japonska je v teh strašnih dneh izgubila stotisoče prebivalcev, človeško življenje nima tam nobene cene — kdo bi se potem še vpraševal, na kakšen način je izginil ta ali oni! Naša Macedonija in nekdanja Irska sta pravcati raj proti sistemu, ki vlada danes v državi „vzhajajočega solnca“ (taka ironija v imenu!), v državi, ki si najhitreje prilašča vse kulturne vrednote. Toda Japonska si prilašča vedno bolj tudi še različne strašno nečloveške pridobitve civiliziranega človeštva. Stotisoči čutijo to na lastnih ramenih. Kdo bi zameril, če da kdo z bombo proti predstavnikom krvavega režima duška svojim čustvom! Še hujše reči se utegnejo zgoditi, potem bodo pa bebci po svetu kričali: Glejte, taki so! Gotovo, to ni pravilno, če hoče kdo z nasiljem končati nasilja, toda za mirni razvoj proletarskega gibanja je prvi pogoj ta, da se buržoazija sama sprijazni s človeškimi manirami v boju načel. Predno bo ves proletariat voljan opustiti njene dosedanje metode, bo še dolgo trajalo, ker je treba z najintenzivnejšim vzgojnim delom popraviti to, kar so zagrešila tisočletja najumazanejših sebičnosti. Danes je še prav malo takih, ki bi ne bili prijazni načelu, da je treba za vsak veter sejati vihar. Toda, če imajo proletarske stranke dolžnost, da med svojimi člani to načelo ubijejo, ni to nič manjša človeška dolžnost buržujskih strank za njih člane. Brez vsake brambe pa se ne bo dal nihče dreti.

Kar Vi potrebujete, to je Elsafluid. To pravo domače sredstvo, katero prežene Vaše bolečine! Poizkusna pošiljka Din 27.— Lekarnar Eug. V. Feller, Stubica Donja, Elzatrž št. 252. Hrvatska.

Duševni delavci — advokati, zdravnikiki, inženirji, pisatelji itd. — so imeli pred kratkim v Parizu kongres. Njih organizacija, ki se je ustanovila šele pred par leti, se precej razširja. Sedaj obsega internacionalna organizacija s sedežem v Parizu že več nego milijon članov, 9 dežel pa ima že centralne organizacije, ki so poslale delegate na kongres. Te nacionalne organizacije bodo imele vsaka po dva zastopnika v osrednjem svetu pariške internacionale. Kakor znano se je pred kratkim podobna zveza ustanovila tudi v Ljubljani. Sicer pa je opazovati v taktiki in programu posameznih zvez kakor tudi posameznih strok duševnega dela precejšnjo zmedo. Nekatere skupine so organizirane čisto strokovno in zato posebne organizacije, ki ne stojijo na istem stališču, ne marajo. Te skupine so slej ko prej tesno združene z ostalim delavskim gibanjem. Tako je veliko vprašanje, če bo pariška internacionala kdaj pomemben faktor družabnega življenja, posebno še, dokler nima jasno opredeljenega programa. Politično je nevtralna, da je po svojih ostalih stališčih buržujsko orientirana, je iz tega zelo razumljivo. Delavni program, ki si ga je začrtala za letos, nam daje v tem oziru prav jasno sliko o njenih namenih in zmožnostih: internacionala hoče, da se obvaruje duševna last in da se da vsaki duševni kvalifikaciji primeren naslov, zahteva mednarodno priznanje kvalifikacij in naslovov (titelnov), hoče na internacionalnem temelju urediti posredovanje služb, objasniti vprašanje kolektivnih dogovorov in kreditov za duševne delavce, izdajati dela, ki bi zanimala splošnost, baviti se bolniškim in podobnim zavarovanjem duševnih delavcev ter z olajševanjem študijskih potovanj. Končno si pa hoče zagotoviti pri Zvezi narodov oz. pri njenem Mednarodnem uradu dela posebno zastopstvo. To so precej blede zahteve, v kolikor imajo širši stvarni pomen, pa so prirejene po sličnih zahtevah delavskega gibanja. Človek se mora vprašati, čemu je potem treba, da se postavljajo ti duševni delavci na očitno separatistično stališče, ki je le kapitalističnemu redu v prid. Ta red je vendar koncem koncev glavni zavirač vseh upravičenih zahtev tako ročnega kakor duševnega delavstva. Edino dobro je pri tem, da se zavzemajo za internacionalno rešitev svojih zadev. To je točka, ki jih utegne slej ali prej privedi do pameti in do sodelovanja z razredno zavednimi proletarskimi gibanji. Tedaj bo pa tudi mednarodnih separatističnih ekscesov buržujske kaste konec in njenih nezrelih internacional.

Oddelek za kmetijstvo v Sloveniji bodo likvidirali. Vlada se je v zadnjem času sploh z vso vne- mo vrgla na likvidacije in redukcije. Reducira pa seveda samo v ustanovah, ki bi mogle biti koristne, če bi imeli gospodje količkaj volje, da vladajo ljudstvu v korist. Prizadeta je povsod uprava, dočim ostaja militarizem neomejen v dosedanjih opozicijah. V zadnjem času so vrgli 15.000 državnih nemeščencev na cesto — to pove vse. Kaj naj ti reveži počnejo, to nikogar ne briga. — Kaj našo buržoazijo predvsem srbi, kaže škandalozna redukcija v poslovalnicah za delavsko zavarovanje. Poročajo nam, da stoji dosedanje nameščenstvo skoro vse in skoro po vseh poslovalnicah na redukcijskem indeksu. To so pa ljudje, ki imajo za seboj po več let prakse in še kakšne! Vemo, kako so bili nameščenci po bolniških blagajnah vedno brezpravni sužnji, ki jim

je bila le dolžnost, da garajo leta in leta ob pičlih prejemkih preko uradnih ur, po 10, 12 in celo več ur na dan, ne da bi za to prejemali kake posebno plačane nadure. Z znojem njihovega dela so se pa mastili tisti možje po bolniških blagajnah, ki so si v načelstvih sami določevali visoke nagrade; za navadnega nameščenca so preostajali samo ukazi in — vrata. Jasno, da se sedanja redukcija nanaša samo na nameščence, ki spadajo po svojih prejemkih in po delu med najbolj izkoriščane proletarce. Višja gospoda, ravnatelji in drugi, ki so po hrbitih te uboge pare splezali na mehko podložene stolčke, se redukcije nič ne boje. Ti so si znali ob pravem času zasigurati svoja mesta s tem, da so prestopili k vladni stranki. Gnusna je ta politika teh višjih gospodov, moramo reči, da so jo zakrivali nameščenci sami, ker so trepetali za svoj črni kruh, pa so bili po večini vedno voljni, spregledati komandantom grehe. Morda jih je zdaj življenje izučilo, da ti tudi to nič ne pomaga, če si pljuješ radi višjega ukaza sam v lastno skledo. Odkriti in zakriti kapitalisti si bodo znali vedno pomagati, tebi revežu pa ostanejo nazadnje lastni pljunki. In s teboj mora potem trpeti masa delavnega ljudstva, ki se nisi zanjo postavjal, kakor bi zahtevala tvoja proletarska čast. Tudi po krivdi blagajniških nameščencev je delavstvo izgubilo svoj največji socialni zavod. Radovedni smo, če si bodo reducirani nameščenci to svojo krivdo sedaj priznali in če bodo začeli drugače nastopati za pravico. Ali pa bodo iz gole nezavednosti še nadalje letali za Kocmurji in za koruzno razrednostjo po takih gospodih ustanovljenih strank?

Iz stranke.

Občni zbor kraj. pol. org. SSJ Hrastnik I. se bo vršil 19. t. m. ob 10. dop. v dvorani Kons. društva. Dnevni red običajen. Vstop samo s člansko izkaznico. — ODBOR.

Kraj. polit. org. SSJ v Ljubljani sklicuje za soboto dne 26. januarja ob 1/2 8. zvečer v prostore gostilne pri „Lozarju“ v Rožni ulici svoj redni letni občni zbor. Vse člane opozarjamo, naj se polnoštevilno udeležijo. Nečlani nimajo vstopa. — Odbor.

Zg. Šiška. Krajevna organizacija KDZ sklicuje svoj redni letni občni zbor za nedeljo 20. januarja ob 14. pri Sojarju. Dnevni red: Poročilo predsednika, tajnika, blagajnika in kontrole; volitev delegatov na stranski zbor; volitev novega odbora in raznoterosti. Radi važnega položaja je točna udeležba dolžnost vseh članov. Sprejemali se bodo tudi novi člani. — Odbor.

Dopisi.

Jesenice. Dne 1. januarja se je vršil tukaj se- slanek zadružnikov Konsumnega društva za Slove- nijo. Poročal je gospod A. Kristan. Poročal je o zadružnem delovanju v drugih državah in pri nas ter o pomenu in koristih, ki jih ima proletariat od zadružništva. H koncu je priporočal zadružnikom, da pridobijo novih članov, novega duha in medse- bojne ljubezni. Tudi jaz, ki to pišem, mislim, da je medsebojna ljubezen potrebna, ako hočete, nujno potrebna, toda brez medsebojnega zaupanja je ni in je ne bo! Medsebojnega zaupanja pa ne bo brez načela javnosti. Oni, ki ne marajo delati po načelu javnosti, bodo rekli, da je to nesmisel, norost, ter da je naravnost škodljivo, osebno za gospodarske organizacije, ker bi bili nasprotniki na ta način o vsem poučeni, kar bi zelo škodovalo. Kdor to ve- ruje, slobodno mu, ali jaz mislim, da so nasprotniki pač dobro poučeni, saj imajo izkušnje in tudi drugih možnosti dovoli, da se informirajo, članstvo pa, ki je na tem interesirano, pa ve le to, koliko mora za to ali ono plačati, drugega pa bore malo ali pa sploh nič. Ali je potem čudno, če vidijo člani v višjih uslužbenecih same koritarje in mislijo, da je konsum samo za voditelje in pa za višje uslužbence koristen, za njega pa le v toliko, da dobi kakšno reč v konsumu ceneje nego drugod. Ako hočeš potem takšnemu članu razložiti, da vendar ni vse tako res, ti hitro omeni Kristana in ne vem koga še, da so vse stranke enake, da ne zaupa nikomur več, da bo kupoval tam, kjer bo dobil ceneje i. t. d. Temu ni vzrok samo nezavednost, temveč prav tako ali pa še bolj nezaupljivost, kajti proletariat ima iz- kušnje in neče več slepo zaupati, ker ve, da slepo zaupati ni nič drugega nego verovati v bogove. Tisti časi so pa za zavedne že minuli, le kdor je proti načelu javnosti in progresivnemu davku, le tisti si še želi tistih časov, ko je rekel voditelj: „stranka sem jaz!“ K temu bi pripomnil še, da sem čital zadnjič v „Napreju“, da sta imela g. Kri- stan in g. Golouh slični sestanek v Črni, kjer je na vprašanje s. Grabnerja, zakaj da Konsumno društvo nič več ne inserira v „Napreju“, odgovoril g. Go- louh, da stranki, kakor je Naprejeva, sploh nič ne dajo, in da je Kristan pripomnil, da človek, ki tako dela, kakor Bernot, sploh nima pomena več, — pa o tem drugič, sedaj me zanima samo to, se li na- čelstvo Konsumnega dr. strinja s to taktiko in na- činom za pridobivanje članov, ki more člane le od- bijati. Pri nas stranka ni Bernot, temveč člani, kateri so tudi člani konsuma, kjer kupujejo, in tudi sicer razvoju zadruge več koristijo, kakor morda en du- cat Golouhov. — Ali morda ne? — Proletarec.

Zidani most. Iz našega kraja se malokdaj o- glašamo. V zadnjem času pa se je zgodilo par stvari, o katerih nam kaže poročati. Tu je predvsem sodna razprava radi dogodkov na shodu 22. 4. 1923. Tisti shod se je končal zelo škandalozno in to zato, ker je po duhovnikih nahujskana klerikalna druhal navalila na naše sodruga in jim hotela s pestmi do- povedati svoje razloge, izvirajoče iz krščanske lju- bezni do bližnjega. Zlasti sta se še odlikovala neki Jurman in Terbežnik, ki sta si privoščila našega s. Franca Ljubeja. Dne 21. dec. 1923 se je vršila pri sodišču v Laškem v tej zadevi razprava, na kateri sta oba popolnoma propadla. Čeprav sta poskušala na vse pretege dokazati svojo nedolžnost, se jima to ni posrečilo. Sodniki pač še vedno držijo s pravico, ne le proti pravici in resnici. Jurman je izjavil, da je s. Ljubeja morda udaril, da pa tega ni nalašč storil in da sploh ne ve, če je s. Ljubej tisti, katerega je udaril. Priče so nato dokazale, da je Jurman glavni krivec vse afere in da je on s. Ljubeja na tla po- tlačil. Bil je obsojen na tri dni in na povrnitev stroškov. Terbežnik je dobil 24 ur in mora tudi po- vrniti stroške. Oba junaka sta nato izjavila, da kazni ne sprejmeta in da izročita po celjskem odvetniku dr. Ogrizku priziv. Sodnik je pa jima zagotovil, da ne bosta ničesar dosegla, ker sta se že sama zako- pala. Tako torej stoji ta stvar in počakati je treba samo še na razsodbo prizivnega sodišča. — Še dru- gače se gode pri nas čudne stvari. Ena glavnih prič proti Jurmanu in Terbežniku, vdova Marija Račma- nova, se je radi slabe obleke v službi prehladila in je 29. XII. umrla. Zapustila je dva nepreskrbljena otroka, najstarejši, ki ima šele 7 let, leži težko bolan. Mi smo se sirot usmili in smo nabrali zanje 630/75 Din, ki smo jih izročili njim staremu očetu. — Dne 28. XII. smo imeli v cementni tovarni nezgodo. Zi- darski mojster Ivan Cvetko se je do smrti ponesrečil, delavca Dragotina Jazbeca so pa prepeljali v celjsko bolnišnico. Njuni družini sta brez oskrbnikov, kar jima ravnateljstvo da, to je vse. Žalostno je to, da doživlja delavstvo vsak dan nešteto takih nezgod po vsem svetu, pa še vedno noče priti k pameti, da bi se organiziralo in na ta način odpravilo sistem, da morajo njegove družine od milosti živeti, če se reditelju kaj zgodi, namesto da bi imele tudi v tem slučaju pravico do dostojnega življenja. — Pro- letarec.

Celje. Čevljarja Plevčaka v Celju je „Naprej“ tako razkačil, da nas je oddal pobožnemu odvetni- ku in nato sodišču, ker smo pisali, da pretepa va- jence in jih zaposluje v nočnih urah. Namesto, da bi se ta gospod poboljšal, ko smo ga predstavili javnosti v interesu naraščaja, da nam ne pokvari vajence v mladih letih, je pa v svoji predrznosti tako napravil, kakor po navadi kapitalisti z buržu- jsko moralno, tožil je. Morda nas bo tožil tudi tedaj, če bomo povedali, da ima g. Plevčak samo eno po- steljo za psa in vajence. Po dnevi leži pes v po- stelji, po noči pa dva vajenca. Priporočamo, da si g. inšpektor dela malo ogleda nesnažno in zdravju škodljivo delavnico.

Kdor še nima „Socialističnega koledarja“ za l. 1924, naj ga takoj kupi pri svoji organizaciji, ali pa naj ga naroči pri „Napreju“ v Krškem. — Lepi trpežno v platno vezan koledar stane samo 12 Din.

UTRINKI.

Ako bi kdo pred leti dejal, da bo nekoč člo- vek sposoben pošiljati svoj glas po zraku na raz- dalje tisoče milj, bi ga zapril v blaznico, ako pa bi delal eksperimente v brezžičnem brzojavljanju, bi ga vrgli na grmado. Danes se vere poslužujejo tudi radio-telefona za širjenje svojih nauk. V par sto letih se je človek nekoliko vendar počlovečil. Toda brutalni instinkti ga imajo še vedno v oblasti. Pot do prave civilizacije je še dolga.

V bojih proti protivnikom se lahko poslužu- ješ različnih sredstev. Kdor je pošten, se bo boril pošteno, kdor je umazan, se bori umazano.

Najpriljubljenejše sredstvo umazancev v boju proti ljudem, katere sovražijo, je blatenje in obre- kovanje. Pri tistih, ki malo mislijo in še manj či- tajo, se s takimi načini doseže največ uspeha. Po- vprečen človek bo rajši verjel slabó o tebi, četudi bo neresnično, kakor dobro, pa čeprav je resnično.

Človek, ki se ne zaveda svojega človeškega dostojanstva, je cunjia.

Toda dvakratna cunjia je, kdor odreka svojemu bližnjemu človeško dostojanstvo samo zato, ker mu ni všeč njegov nos.

Delavec, ki ima v tovarni, v jami, v plavžu, kjer že dela, dannadan izkušnjo, da je med njegovimi po- trebami in kapitalističnimi zahtevami nepremostljivo brezdno, ne more verjeti v vzajemnosti kapitalističnih in delavskih interesov v politiki. Če se mora kruto bojevati za vsak vinar plače in ne more nobene minute prostosti pridobiti brez trdega boja, mu mora biti razumljivo, da kapitalisti ne bodo delali zakonov njemu v prid in sebi v škodo. Zato mora sodelo- vati, da dobi delavstvo politično moč; le tedaj si bo delavstvo lahko ustvarjalo resnične delavske zakone.

Kandidatna lista krajevnepolitične organizacije Socialistične stranke Jugoslavije na Jesenicah za občino JESENICE

Odborniki:

1. Valentin Klinar, Jesenice 41.
2. Anton Žnidar, tov. del., Sava 107.
3. Ivan Avsenik, " " Sava 59.
4. Ivan Šega, šol. vodja, Jesenice 149.
5. Jože Stražišar, tov. del., Sava 104
6. Franc Črnologar, železničar, Jesenice 87
7. Karl Ažman ml., tov. del., Sava 12
8. Anton Zugwitz, poslovodja, Sava 107
9. Jakob Žen, tov. del., Sava 6
10. Ivan Jereb, tov. del., Sava 49
11. Ivan Beguš, tov. del., Sava 65
12. Franc Burnik, tov. del., Sava 45
13. Franc Kralj, tov. del., Sava 89
14. Pavel Stroj, tov. del., Jesenice 24
15. Franc Ravnikar, tov. del., Sava 108
16. Jožef Sušnik, tov. del., Sava 107
17. Jernej Žvagen, delavec, Jesenice 84
18. Josip Pintar, skladišč. mojst., Jesenice 52
19. Franc Pogačar, posestnik, Sava 19
20. Franc Hlade, tov. del., Sava 6
21. Ivan Demšar, tov. del., Plavž 15
22. Ivan Hafnar, tov. del., Jesenice 58
23. Miha Kapus, tov. del., Sava 82
24. Franc Vidmar, tov. del., Sava 65
25. Jože Sitar, tov. del., Sava 65
26. Franc Bizjak, strojevodja, Sava 152
27. Peter Vrhovnik, posestnik, Sava 125
28. Ciril Bukovnik, tov. del., Sava 148
29. Maks Gerdej, tov. del., Sava 18
30. Rok Vergel, tov. del., Jesenice 9
31. Franc Merlak, tov. del., Sava 109
32. Anton Pikon, tov. del., Sava 149
33. Tomo Sablatnik, kinooperator, Sava 29.

Namestniki:

1. Ivan Trobe, tov. del., Sava 96
2. Vinko Volčič, tov. del. Sava 14
3. Jožef Rožič, tov. del., Sava 134
4. Franc Jeraša, železničar, Plavž 18
5. Jernej Petač, Jesenice 42
6. Simon Hudovernik, Sava 45
7. Martin Šest, Jesenice 29
8. Franc Zalokar, Jesenice 63
9. Janez Žagar, Jesenice 57
10. Jakob Albrecht, Sava 88
11. Rok Klinar, Sava 12
12. Jožef Šest, Sava 183
13. Alojz Bolte, Sava 57
14. Luka Slabe, Sava 88
15. Teod. Ureš, po vlož. liste umrl
16. Simon Faletič, Sava 62
17. Anton Svetina, Sava 62
18. Jože Drenšek, Sava 121
19. Primož Razinger, Jesenice 26
20. Jakob Stupnikar, Sava 52
21. Valentin Stržinar, Sava 66
22. Ludyk Modre, Sava 102
23. Jože Pristav, Jesenice 14
24. Albin Tancar, Jesenice 33
25. Matevž Tomažin, Sava 139
26. Andrej Rahne, Sava 93
27. Ignac Robavs, Sava 183
28. Karol Zvezda, Sava 31
29. Andrej Jenko, Jesenice 21
30. Matevž Gluhar, Plavž 3
31. Anton Frtin, Sava 51
32. Alojz Zaveljčina, Sava 12
33. Ivan Kalan, Sava 12.

lovarniški delavci

Kandidatna lista krajevnepolitične organizacije Socialistične stranke Jugoslavije na Jesenicah za občino KOROŠKA BELA.

Odborniki:

1. Matija Svetina, Koroška Bela
2. Martin Noč, Koroška Bela
3. Jurij Jeram, Javornik
4. Ivan Jenko, Javornik
5. Janez Erlih, Javornik
6. Janez Beguš, Javornik
7. Martin Marčič, Javornik
8. Anton Thaler, Javornik
9. Franc Zupančič, Javornik
10. Anton Žagar, Koroška Bela
11. Viktor Gabrijel, Javornik
12. Franc Celar, Javornik
13. Martin Jeram, Javornik
14. Karol Makizeti, Javornik
15. Anton Bošte, Javornik
16. Anton Klinar, Javornik
17. Peter Hafner, Javornik
18. Feliks Iskra, Javornik
19. Florijan Stanovnik, Javornik
20. Franc Žen, Javornik
21. Franc Kristan, Koroška Bela
22. Anton Noč, Koroška Bela
23. Janko Iskra, Javornik
24. Janez Vidic, Javornik
25. Vinko Malej, Koroška Bela.

Namestniki:

1. Janez Habej, Javornik
2. Vincenc Noč, "
3. Ivan Aleš, "
4. Janez Zaveljčina, Javornik,
5. Tomaž Svetina, "
6. Ivan Tušar, Koroška Bela,
7. Jernej Konič, Koroška Bela
8. Albert Kamnikar, Javornik
9. Pavel Vilman, Javornik
10. Franc Praprotnik, Potoki
11. Franc Uranič, Koroška Bela
12. Peter Vidmar, Javornik
13. Ivan Markizeti, Javornik
14. Ivan Kristan, Koroška Bela
15. Ivan Kalan, Koroška Bela
16. Stanko Svetina, Javornik
17. Ivan Valter, Javornik,
18. Pavel Klemenčič, Javornik
19. Franc Kapus, Javornik
20. Jože Tavčar, "
21. Andrej Kavčič, "
22. Franc Iskra, "
23. Janko Reven, "
24. Janez Eržen, "

SOJ — NOVA IDEALNA HRANA.

Soj — kaj je to? Po angleški se piše: Soy; ali to ni angleška beseda, marveč kitajska in označuje neko stročje, ki je vdomačeno na Kitajskem. Po naše bi se morda mu reklo: kitajski bob. Pravzaprav ni to nikaka nova hrana — saj tvori soj važen del kitajske in japonske hrane že od pamti-veka —, ali nova je za nas, kajti v zadnjih letih se čimdalje bolj vdomačuje tudi pri zapadnih narodih, zlasti v Ameriki. Le nekaj čez sto let je, kar je postal krompir tako popularna hrana. — Morda je soju usojen isti zmagoviti pohod proti predsodkom kot krompirju.

Preobljudena Kitajska se je morala v svoji večtisočletni zgodovini boriti z ogromnim vpraša-

njem, kako prehranjevati svoje prebivalce, da ne bi milijoni njih izstradali. Posledica tega je bila, da so Kitajci razvili jako umno dieto, dasi niso nič znali o moderni vedi, ki nam razlaga, koliko hranilne vrednosti je v vsakem živežu in kake snovi potrebuje naše telo. Zlasti so se znali Kitajci preživljati skoraj brez mesa in mleka. Pri nas je meso glavni del hrane in zelenjava je le postranska, pri Kitajcih je to ravno narobe in meso igra v kitajski kuhinji le ulogo prikuhe.

Glavna težkoča vegetarianske (rastlinske) hrane je dobivati iz nje zadostno količino in raznovrstnost beljakovine, ki je najbistvenejši del vsake hrane. Fižol in grah sta med rastlinami najbogatjša beljakovin, ali jih nimata niti toliko niti take vrste, kakor jih imamo v mesu in drugih živilskih produktih in kakor jih potrebujemo za ustroj svojih mišic.

Imamo pa izjemo proti temu pravilu, in ta izjema je soj ali kitajski bob. V njem ni škrobovine, pač pa 30 do 45 od sto beljakovine in 18 do 24 od sto olja. Iz tega je razvidno, da je soj glede hranilne vrednosti podoben mesu, ker je bogat masti in beljakovine ter je brez škroba. Kar je še bolj čudno, je okoliščina, da vsebuje sojev bob tucat beljakovinskih sestavin, ki so enake kakor one v mleku. In res se iz soja napravi neko „rastlinsko mleko“, kakor tudi skuta in sir. Te jedi tvorijo važen del hrane Kitajcev in Japoncev ki se vzdržujejo mesnih jedi, bodisi ker jim to prepoveduje vera, ali ker so siromašni. S tem, da „molzejo“ svoje bobe, dobivajo desetkrat več mlečne hrane na oral zemlje, kakor da bi tam pasli živino. Italijanski zdravniki, ki so tekom vojne rabili sojevo mleko za prehrano dojenčkov, so izjavili, da so deteta v mnogih slučajih prenašala sojevo mleko še rajši kot kravje.

Sojevo mleko se ni še vdomačilo pri nas, ali oni, ki n. pr. v Ameriki radi pohajajo kitajske restavracije, so se privadili okusu rjave omake, ki jo tam servirajo v mali stekleničici in ki se rabi za zabeljenje riža. Izgleda in ima okus kakor kak mesni ekstrakt in zares mu je enaka po sestavi in hranilni vrednosti. Ali nič mesa ni v njej, marveč je to sojeva omaka, ki je produkt dolgega vrenja in dozorevanja neke zmesi sojevih bobov in nesoljene pšenice. Čimdalje traja to dozorevanje, tem boljši je produkt. Šest mesecev ali leto dni utegne zadostovati, dokler omaka ne dozori, ali orientalski sladkosnedeži čakajo da se solnči pet let in včasih celo par desetletij. Na japonskem izdelujejo vsako leto čez dva milijona sodov sojeve omake.

Soj je bil prvič uveden v Združene države l. 1804. ali šele tekom zadnjega desetletja ga splošno sadijo v svrhu olja in krme. V nekaterih državah postaja ena izmed važnejših letin. Ako se bo n. pr. v državi Ohio obdelovanje soja nadaljevalo v istem razmerju kot dosedaj, bo tam sojeva letina za deset let prekašala letino ovsa.

Belokožne gospodinje so séveda konservativne in le počasi pripuščajo soj k dostojanstvu domače hrane kljub priporočilom strokovnjakov ki trdijo, da se iz njega da pripravljati kakih osemdeset vrst raznih jedi, začeni od juhe do zadnjega namizka. Zdi se, da ima soj dolgo borbo pred seboj, predno si pribori splošno priznanje. Potolaži pa naj se z usodo nekdanj zaničevanega krompirja, ki ga je bilo treba prejšnjim generacijam takorekoč siliti v usta, predno so se ga ljudje privadili — pa še kako!

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Zvonimir Bernot

(v imenu pokr. odbora SSJ in KDZ.)

Tiskarna bratov Rumpret v Krškem.

1250

„SLOGA“

nakup. in prod. zadruga, r. z. z o. z. v Ljubljani

je začela zopet poslovati. Po sklepu. novega načelstva se sprejmejo za člane samo člani SSJ in KDZ.

Sodrug, pristopajte!

Delež znaša 50 Din, pristopnina 2.50 Din. Delež se vplača lahko tudi na obroke, toda polne zadrugne pravice daje le polno vplačani delež.

Prihodnji občni zbor „Sloge“ se bo vršil 2. in 3. febr. v Trbovljah o priliki strankinega zbora. Vsak delegat, če je član „Sloge“, prejme lahko od svojih sodrugov, ki ne pridejo osebno v Trbovlje, pooblastilo in bo imel toliko glasov, kolikor pooblastil. Za pooblastilo velja članska knjižica. Vsak dobi člansko knjižico takoj, ko vplača polni delež, ki znaša s pristopnino vred Din 52.50. V Trbovljah se bodo izpremenila pravila, da bodo odgovarjala strankinim idejam, potem bomo oddali vsi svoje knjižice tam izvo-

Prodajajte in kupujte

vse samo pri „Slogi“.

Naslov:

Ljubljana, poštni predal 168 ali pa „Naprej“ v Krškem.

Varčujte!

Svoje prihranke pa vlagajte edino le pri „Slogi“, ki jih obrestuje po 10%. Hranilne vloge se izplačujejo kadarkoli, za slučaj kakih zahrbtnih napadov so pa vezane na 3-mesečno odpoved.

Ijenim zaupnikom in ti bodo potem izvršili pravi občni zbor po kongresovih sklepih (občni zbor „Sloge“ se po starih pravilih mora vršiti v Ljubljani). Svoje gospodarstvo bo vodila „Sloga“ javno. Najbrž bomo objavljali tudi imena vseh zadrugnikov. Zato naj nam vsak, kdor iz kakršnihkoli razlogov ne mara biti imenovan, sporoči, da ga vpišemo kot neimenovanega. Čim manj takih tem bolje, k večjemu vsak deseti. Danes objavljamo samo vodstvo:

Točasno načelstvo „Sloge“:

ZVONIMIR BERNOT, pokr. tajnik SSJ in KDZ.
JOSIP PASTOREK, blagajnik ljubljanske kraj. org. SSJ in odbornik ljublj. podr. Saveza grafičnih delavcev.
KAROL KISOVEC, železničar, član načelstva SSJ in KDZ.

Točasno nadzorstvo „Sloge“:

IVAN BARAGA, železničar, član načelstva SSJ in KDZ.
FRANC WARLETZ, član pokr. odbora SSJ in KDZ.
MARTIN UMEK, član nadzorstva SSJ in KDZ.

Za hranilne vloge jamči „Sloga“ v smislu zakona z dne 9. aprila 1873 z vsem svojim imetjem. Če ne bi zadoščal opravični dobiček tekočega leta, rezervni zakladi in zadrugno imetje, se zasežejo zadrugni deleži. Če pa še

to ne bi pokrilo zavez zadruge, se razdelijo daljša plačila na posamezne zadrugnike v razmerju števila in visokosti vplačanih deležev. Potem se zaveza neha (§ 8 pravil).